

εχθρός

εχθρός κ. **εχτρός** κ. **οχτρός**, **ο**, ουσ. [*<αρχ. επίθ. ἔχθρος>*], ο εχθρός. (Λαϊκό τραγούδι: *στης φυλακής τα σίδερα είν' οι καημοί γραμμένοι· εκεί γνωρίζοντ' οι εχτροί κι οι φίλοι μπιστεμένοι // αχώριστα συντρόφια μας η κάμα και η τσίκα, τόνα σκοτώνει τον οχτρό και τ' άλλο τρώει την πίκρα*)· οτιδήποτε είναι βλαπτικό, καταστροφικό κάπου: «το τσιγάρο είναι εχθρός της υγείας || ο δάκος είναι εχθρός της ελιάς». (Ακολουθούν 11 φρ.)·

- για να σκάσουν οι εχθροί (οχτροί) μου! **α**. λέγεται στην περίπτωση που κάνουμε κάποια επιτυχημένη, κάποια ενέργεια που μας ευνοεί: «εγώ θα σε παντρευτώ, έτσι, για να σκάσουν οι εχθροί μου!». (Λαϊκό τραγούδι: *θα σε κάνω εγώ δική μου για να σκάσουν οι εχθροί μου και θα ζω ευτυχισμένα, Ελενάκι μου με σένα*)· βλ. και φρ. να σκάσουν οι εχθροί (οχτροί) μας(!)·

- είπα την αλήθεια στο φίλο μου κι έγινε εχθρός μου, βλ. λ. [αλήθεια](#)·

- εχθρός του καλού είναι το καλύτερο, έκφραση με την οποία προτρέπουμε κάποιον να μην επαναπαυτεί σε κάποια επιτυχία του, αλλά να προσπαθεί πάντα για ό,τι καλύτερο: «αν θα θυμάσαι πάντα πως εχθρός του καλού είναι το καλύτερο, θα μπορέσεις να πετύχεις πολύ καλύτερα πράγματα στη ζωή σου»·

- εχθρός του φτηνότερου είναι το καλύτερο, δηλώνει πως η ποιότητα υπερτερεί του φτηνού καταναλωτικού αγαθού·

- να σκάσουν οι εχθροί (οχτροί) μας! έκφραση που ανταλλάσσουν οι πότες την ώρα που τσουγκρίζουν τα ποτήρια τους· βλ. και φρ. για να σκάσουν οι εχθροί (οχτροί) μου(!)·

- όταν έχεις τέτοιους φίλους, τι τους θέλεις τους εχθρούς! βλ. λ. [φίλος](#)·

- όταν φεύγει ο εχθρός, όλοι γίνονται γενναίοι, μόλις απομακρυνθεί ο κίνδυνος, τότε όλοι κάνουν το γενναίο, τον ανδρείο: «μπροστά του κατουριόταν απ' το φόβο του και τώρα που έφυγε μας κάνει τον καμπόσο, αλλά είναι γνωστό πως, όταν φεύγει ο εχθρός, όλοι γίνονται γενναίοι»·

- ούτε (και) στον εχθρό μου ή ούτε (και) στο χειρότερο εχθρό μου, λέγεται στην περίπτωση που απεύχομαι να πάθει ακόμη και ο (χειρότερος) εχθρός μου το κακό που έπαθα, γιατί είναι πέρα του δέοντος οδυνηρό: «ξέρεις τι είναι να χάνεις το παιδί σου στο άνθος της ηλικίας του; Ούτε και στον εχθρό μου». (Λαϊκό τραγούδι: *είναι σαράκι φοβερό το πάθος το δικό μου κι ας μην το δώσει ο Θεός ούτε και στον εχθρό μου*). Πολλές φορές, η φρ. κλείνει με το να μην τύχει. (Λαϊκό τραγούδι: *ούτε στον εχθρό μου να μην τύχει να 'χει τέτοια τύχη και μι' αγάπη σαν και τη δική σου κι αυτός να πετύχει*)·

- σε κάνει εχθρό του, δυσαρεστείται, θυμώνει πολύ, όταν του συμπεριφέρεται κανείς με τρόπο που δεν του είναι επιθυμητός: «μόλις του πεις κάτι κακό για την αγαπημένη του ομάδα, σε κάνει εχθρό του»·

- σε πιάνει εχθρό του, βλ. συνηθέστ. σε κάνει εχθρό του·

- χίλιοι φίλοι τίποτα, όταν εχθρός είναι ένας, όταν υπάρχει ένας αλλά πολύ ισχυρός εχθρός, τότε όλοι οι φίλοι μαζί είναι ανήμποροι να βοηθήσουν: «πρέπει να λάβεις πολύ δραστικά μέτρα μ' αυτόν που έμπλεξες, γιατί χίλιοι φίλοι τίποτα, όταν εχθρός είναι ένας»·